

ΣτΕ 1296/2024

Με την αξιοσημείωτη αυτή απόφασή του, το Ε' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας, προβαίνει, καταρχάς, σε μια συνολική αποτύπωση των διαχρονικών ρυθμίσεων που αφορούν στην παράταση των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011. Επιπλέον και, κυρίως, το Δικαστήριο απαιτεί για τη σύννομη παράταση της διάρκειας αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων τη συνυποβολή –μαζί με την υπεύθυνη δήλωση που προβλέπει το ισχύον σήμερα νομοθετικό πλαίσιο– τεχνικής έκθεσης, η οποία αποδεικνύει τη μη ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων υπό τα οποία είχε εκδοθεί η αρχική απόφαση, παρότι η συνυποβολή τέτοιας τεχνικής έκθεσης δεν προβλέπεται ρητά στο νόμο.

Θέμα:

Παράταση ισχύος αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων

Σχετική Νομοθεσία:

Ν. 4014/2011

Αίτημα:

Με την κρινόμενη αίτηση ακύρωσης επιδιώκεται η ακύρωση διαπιστωτικής πράξης της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής

Αδειοδότησης, Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος & Υδάτων, Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΔΙΠΑ).

Με την προσβαλλόμενη πράξη παρατάθηκε αυτοδίκαια, έχουσα πλέον διάρκεια 15 έτη από την έκδοσή της (δηλαδή έως τις 31.03.2026), η κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, εκδοθείσα το 2011, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι υπέρ αστικού συνεταιρισμού για την οικιστική αξιοποίηση έκτασης 179 στρεμμάτων περίπου, καθώς και για την κατασκευή των βασικών δικτύων υποδομής στη θέση «Αλυκή» της Αγίας Πελαγίας, Δήμος Μαλεβιζίου (ΑΕΠΟ).

Ενόψει της εκ νέου τροποποίησης του άρθρου 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011 με το άρθρο 163 του ν. 4951/2022¹ (βλ. σχετικά κατωτέρω ανάλυση), η εν λόγω προσβληθείσα διαπιστωτική πράξη αντικαταστάθηκε από τη συναγόμενη σιωπηρή αποδοχή της από 20.02.2023 υπεύθυνης δήλωσης του παραπάνω αστικού συνεταιρισμού, η οποία (υπεύθυνη δήλωση) υποβλήθηκε στη ΔΙΠΑ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η πρόβλεψη του ως άνω άρθρου 2, παρ. 8, περ. γ του ν. 4014/2011.

Συναφώς, κατ' αποδοχή της αίτησης συνέχισης της δίκης κατ' άρθρο 32, παρ. 3 του ΠΔ 18/1989², η δίκη κηρύχθηκε κατηγορημένη ως προς την αρχικά προσβληθείσα πράξη της ΔΙΠΑ, ενώ παραδεκτά συνεχίστηκε κατά της συναγόμενης αποδοχής από τη Διοίκηση της από 20.02.2023 υπεύθυνης δήλωσης του αστικού συνεταιρισμού (Προσβαλλόμενη Πράξη).

¹ «8.α. Η Α.Ε.Π.Ο. έχει διάρκεια ισχύος δεκαπέντε (15) έτη, εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων, βάσει των οποίων εκδόθηκε. [...] γ. Η διάρκεια των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του ν. 4685/2020 (Α' 92) Α.Ε.Π.Ο. παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαπενταετίας από την έκδοσή τους, κατόπιν υποβολής υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/1986 (Α' 75) από τον υπόχρεο φορέα, εάν δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν. [...]».

² «Αν η κατά την προηγούμενη παράγραφο παύση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξεως οφείλεται στο ότι αυτή ήταν περιορισμένης χρονικής ισχύος και μετά τη λήξη της εκδόθηκε νεότερη πράξη ομοίου περιεχομένου ή στο ότι αυτή τροποποιήθηκε ή αντικαταστάθηκε με πράξη η οποία εξακολουθεί να είναι δυσμενής για τον αιτούντα, η δίκη δεν καταργείται αν ο αιτών προβάλει με δικόγραφο, κατατιθέμενο έξι (6) πλήρεις ημέρες πριν από την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως, σχετικό ισχυρισμό και ζητήσει τη συνέχιση της δίκης. [...]»

Η αίτηση ακύρωσης ασκήθηκε με ένομο συμφέρον από δύο εταιρίες (**Αιτούσες**), η μεν πρώτη ως ιδιοκτήτρια όμορου γηπέδου, η δε δεύτερη ως φορέας επενδυτικού σχεδίου ανέγερσης και λειτουργίας ξενοδοχειακής μονάδας στο εν λόγω γηπέδο. Επιπλέον, με προφανές ένομο συμφέρον παρεμβαίνει στη δίκη ο αστικός συνεταιρισμός υπέρ του οποίου εκδόθηκε η Α-ΕΠΟ (**Παρεμβαίνων**).

Απόφαση:

Κατ' αρχάς, το Ε' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας έκανε δεκτό ότι η αρχικά προσβαλλόμενη διαπιστωτική πράξη της ΔΙΠΑ, η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1, παρ. 1 του ν. 4685/2020, συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη, μολοντί η έκδοση της πράξης αυτής δεν προβλεπόταν ρητά στο νόμο ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο. Περαιτέρω, ομοίως έκρινε ως προς τον εκτελεστό χαρακτήρα και της Προσβαλλόμενης Πράξης.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι η επταμελής σύνθεση του Ε' Τμήματος προβαίνει σε καταγραφή του διαχρονικά ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου αναφορικά με την παράταση της διάρκειας των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, όπως αυτό διαμορφώθηκε δυνάμει των τροποποιήσεων του άρθρου 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011, ως αυτό ίσχυε αρχικά, η διάρκεια των αποφάσεων για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων που κατατάσσονται στην πρώτη κατηγορία και οι οποίες ήταν σε ισχύ κατά τη δημοσίευση του νόμου, παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαετίας από την έκδοσή τους, *εφόσον δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν*.

Σύμφωνα δε με προηγούμενη σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η παράταση αυτή δεν επέρχεται αυτοδικαίως από το νόμο, αλλά *μόνον μετά την έκδοση*

διαπιστωτικής πράξης της Διοίκησης, με την οποία βεβαιώνεται η πλήρωση των προβλεπόμενων από το νόμο ουσιαστικών προϋποθέσεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η μη μεταβολή των *δεδομένων*³.

Ακολούθως, το άρθρο 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1, παρ. 1 του ν. 4685/2020 και προβλέφθηκε ότι οι αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έχουν, κατ' αρχήν, ισχύ 15 ετών, *εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων*, βάσει των οποίων εκδόθηκαν. Επιπλέον, προβλέφθηκε ότι η διάρκεια των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του νόμου αποφάσεων παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαετίας από την έκδοσή τους, *εφόσον δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν*.

Τελικά, η ίδια διάταξη του άρθρου 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011 τροποποιήθηκε εκ νέου με το άρθρο 163 του ν. 4951/2022 και με αυτήν διατηρήθηκε η δεκαπενταετής διάρκεια των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Ακόμα, προβλέφθηκε ότι η διάρκεια των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του ν. 4685/2020 αποφάσεων παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαπενταετίας από την έκδοσή τους, *κατόπιν υποβολής υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/1986 (Α' 75) από τον υπόχρεο φορέα, εάν δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν*. Η προαναφερόμενη παράταση ισχύει και για τις αποφάσεις που έχουν λήξει αν: α. δεν έχει παρέλθει δεκαπενταετία από την έκδοσή τους, β. δεν έχουν επέλθει ουσιώδεις μεταβολές των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από αλλαγές στον σχεδιασμό ή τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας. Αν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν, η παράταση χορηγείται εάν οι μεταβολές αυτές δεν αυξάνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η αλλαγή σε καύσιμο με μικρότερο ρυπαντικό φορτίο ή εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η μείωση του μεγέθους του έργου ή η χρήση πρόσθετης ή νεότερης αντιρρυπαντικής τεχνολογίας. Η παράταση χορηγείται από την αρμόδια

³ ΣτΕ 2752/2013, 4445/2013, 3577/2014, 972/2015, 49/2020.

περιβαλλοντική αρχή μέχρι την εξάντληση της δεκαπενταετίας από την έκδοση της αρχικής απόφασης, κατόπιν εξέτασης του σχετικού αιτήματος του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, από το αρμόδιο Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του άρθρου 13 του ν. 4014/2011. Σε περίπτωση που έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων, μετά τη χορήγηση της παράτασης, κατατίθεται φάκελος τροποποίησης της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 6 του ν. 4014/2011 για την τροποποίηση αυτής.

Η επταμελής σύνθεση του Ε' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας ερμηνεύοντας τις διατάξεις του άρθρου 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011, όπως ίσχυαν μετά το ν. 4685/2020 και ισχύουν μετά το ν. 4951/2022 υπό το φως των προστατευτικών του περιβάλλοντος συνταγματικών διατάξεων (άρθρο 24 παρ. 1) και των σχετικών με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον διατάξεων της οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011, έκανε δεκτό ότι η προβλεπόμενη παράταση της ισχύος των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του ν. 4685/2020 αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων χωρεί μόνον κατόπιν αιτιολογημένης διαπίστωσης ότι δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή

των νομικών και πραγματικών δεδομένων βάσει των οποίων αυτές εκδόθηκαν.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπό την εκδοχή των διατάξεων του άρθρου 2, παρ. 8 του ν. 4014/2011 μετά την τροποποίησή του από το ν. 4951/2022 η αιτιολογημένη διαπίστωση περί μη ουσιαστικής μεταβολής προϋποθέτει πέραν της υποβολής υπεύθυνης δήλωσης από τον φορέα και τη συνυποβολή τεχνικής έκθεσης τεκμηρίωσης τη μη ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων.

Στο ως άνω πλαίσιο, ενόψει της μη εν προκειμένω συνυποβολής τεχνικής έκθεσης από την οποία προκύπτει η μη ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων υπό την οποία εκδόθηκε η αρχική απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι η Προσβαλλόμενη Πράξη δεν συνιστά αιτιολογημένη διαπίστωση περί της μη ουσιαστικής μεταβολής των νομικών και πραγματικών δεδομένων που στήριξαν την έκδοση της ΑΕΠΟ. Συνεπώς, το Συμβούλιο της Επικρατείας ακύρωσε τη Προσβαλλόμενη Πράξη ως ανατιολόγητη.

Επιμέλεια: Θεολόγος Μίντζας, Partner, theologos.mintzas@potamitisvekris.com

Έρευνα: Ήλια Μπούρα, Associate, ilia.boura@potamitisvekris.com

Αποποίηση ευθύνης

Το παρόν σημείωμα προορίζεται αποκλειστικά για ενημερωτικούς σκοπούς και δεν προορίζεται, ούτε μπορεί να ερμηνευθεί ότι προορίζεται, ως νομική συμβουλή. Το παρόν σημείωμα δεν καθιερώνει, ούτε μπορεί να ερμηνευθεί ότι καθιερώνει, σχέση δικηγόρου-πελάτη μεταξύ της δικηγορικής εταιρείας POTAMITISVEKRIS και του αναγνώστη. Οι αναγνώστες δεν θα πρέπει να ενεργούν βάσει του παρόντος σημειώματος και, σε κάθε περίπτωση, χωρίς να αναζητήσουν προηγούμενως νομική συμβουλή. Αποποιούμαστε κάθε ευθύνης για ενέργειες στις οποίες προβαίνετε ή παραλείπετε να προβείτε εξαιτίας του παρόντος σημειώματος.

© 2024 POTAMITIS VEKRIS LAW PARTNERSHIP. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.